

1 לְיָמָא מַר – ויאמר הרב (רבה) שטעם איסור ההדלקה בצרי הוא מִפְּנֵי
 2 שְׁהוּא עָף בעת שדולק, ונדבק בכותלי הבית ומבעירם, ולכן אסור
 3 להדליק בו, שמא יבעיר את הבית, ומתוך שאדם בהול על ממונו יבא
 4 לכבות את הדליקה בשבת, ויעבור על מלאכת מכבה.
 5 מתרצת הגמרא: הָרָא וְעוֹד קָאָמַר – כוונת רבה להוסיף טעם נוסף
 6 על הטעם הפשוט, וכך כוונת רבה, הָרָא – טעם אחד יש לאסור
 7 הדלקה בצרי, מִפְּנֵי שְׁהוּא עָף. וְעוֹד, גְּזִירָה שְׂמָא יִסְתַּפֵּק מִמֶּנּוּ.
 8 אגב המבואר בסכנת הדלקה בצרי, מביאה הגמרא מעשה באסון
 9 שנגרם מחמת: הָיָא חֲמָתָא דְהוּת כְּבִיָּא לָהּ לְבַלְתָּה – מעשה
 10 בחמות שהיתה שונאת את כלתה, ומתוך שנאתה רצתה להמיתה,
 11 ולכן, אָמְרָה לָהּ החמות לכלה, וְלִי אִיִּקְשִׁיט בְּמִשְׁחָא דְאַפְרִסְמָא –
 12 לכי התקשטי (התבשמני) בשמן אפרסמון (והוא ה'צרי'). אֲלָא – הלכה
 13 הכלה ואִיִּקְשִׁיט בשמן אפרסמון. כִּי אֲתָת – כששבה הכלה כשהיא
 14 מבושמת, אָמְרָה לָהּ החמות, וְלִי אִיתְלִי שְׂרָנָא – לכי והדליקי את
 15 הנר, אֲלָא אֲתִלָּא שְׂרָנָא – הלכה הכלה והדליקה את הנר, אִינְפַח
 16 כָּה נוֹרָא וְאִבְלָתָה – נפח בה ניצוץ מהנר והדליק את שמן האפרסמון
 17 שהיתה מבושמת בו, ונשרפה הכלה.
 18 אגב המעשה בשמן אפרסמון מביאה הגמרא דרשה בענינו: בתיאור
 19 חורבן הבית הראשון וגלות נבוכדנצר אמר (ירמיה נב טו), 'מִדְּלוֹת
 20 הָאָרֶץ הַשְּׂאִיר נְבוּדַנְצֻרֵן רַב מַבְחִים, לְכַרְמִים וְלִיְנִבִים' – חלק מבני
 21 ישראל הדלים והפחותים השאיר נבוכדנצר (שהיה חסר על ההורגים
 22 במצות המלך) בארץ ישראל, ולא הגלם לבבל, כדי שישמשו
 23 ל'כורמים' ו'יוגבים', ו'כורמים' הוא לשון 'מלקטים' ו'יוגבים' הוא
 24 מלשון 'יקב' שעוסקים בסחיטה. הגמרא מבארת את עבודת הכורמים
 25 והיוגבים: 'פּוֹרְמִים', הֵנִי רַב יוֹסֵת, אֵלּוּ מְלַקְטֵי אַפְרִסְמוֹן הַנטוּעַ
 26 יַעֲזוּ גַדִּי וְעַד רִמְתָּא. 'יוגבים' אֵלּוּ צִיֵּרֵי חֲלוּן (שטוחים את
 27 החלון) להוציא ממנו דמו לתכלת) המצויים, מְסוּלְמוֹת שֶׁל צוּר –
 28 מהדרך הגבוהה והצרה המוליכה לעיר 'צור', וְעַד חִיפָה.
 29 הגמרא מביאה ברייתא המבארת דין הדלקת נרות בשמן טבל טמא:
 30 תַּנּוּ רַבְנֵי, אֵין מְדַלְקִין בְּשֶׁמֶן מְטָל טָמֵא פִּימוֹת הַחוֹל, וְאֵין צִרְדֵי
 31 לִימָר שאסור להדליק בו בְּשֶׁפֶת. כִּיּוֹצֵא בּוּ, אֵין מְדַלְקִין בְּנֶפֶשׁ לָךְ
 32 בְּחוֹל, וְאֵין צִרְדֵי לִימָר בְּשֶׁפֶת.
 33 הגמרא מבארת את טעם הברייתא. מבררת הגמרא: בְּשֶׁלְמָא – מובן
 34 הדבר מדוע אסור להדליק בנֶפֶשׁ לָךְ, מִפְּנֵי שְׁהוּא עָף ומדליק את
 35 הבית, אֲכַל מְטָל טָמֵא מֵאֵי מַעְמָא – מה טעם האיסור להדליק בו.
 36 משיבה הגמרא: אָמַר קָרָא לגבי מתנת התרומה לכהנים (במדבר יד ח),
 37 'וְדָבַר ה' אֶל אֲהֵרֹן, וְאָנִי הִנֵּה נָתַתִּי לָךְ אֶת מִשְׁמַרְתֵּי תְרוּמַתִּי',
 38 ונקטה התורה 'תְרוּמַתִּי' לשון רבים ללמד שֶׁבְשֵׁפֶתִי מֵינִי תְרוּמַת
 39 הַנִּתְנוֹת לכהנים הַכְּתוּב מְדַבֵּר, אֲחַת תְרוּמָה מֵהוֹרָה, וְאֲחַת
 40 תְרוּמָה מִמֵּאָה, והוקשו זה לזה כדי ללמדנו, מָה תְרוּמָה מֵהוֹרָה
 41 הַנִּתְנוֹת לכהנים לאכילה, אֵין לָךְ כָּה – אין בה לכהן זכות אכילה,
 42 אֲלָא מִשְׁעַת הַרְמָה וְאִילָּה, אבל קודם שנתרמה והרי הפירות טבל,
 43 אסורים באכילה אף לכהן, אֵף תְרוּמָה מִמֵּאָה הַנִּתְנוֹת לכהן להנאה
 44 בלבד, אֵין לָךְ כָּה הִיתֵר הַנֵּאָה אֲלָא מִשְׁעַת הַרְמָה וְאִילָּה, אבל בעוד
 45 הפירות בטבלם אסורים בהנאה אף לכהן. ולכן אין מדליקים נר בשמן
 46 טבל טמא, כיון שאסור בהנאה.
 47 הגמרא חוזרת לדברי הברייתא שהובאה לעיל (כה) לענין הדלקה
 48 בצרי, ומביאה את המשך דברי הברייתא: גּוֹפָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 49 אֶלְעָזָר אָמַר, אֵין מְדַלְקִין נר שבת בְּצִרֵי, מִדְּהַטְעָמִים שֶׁנִּתְבָּאֵרוּ
 50 לעיל. וְכֵן הִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר, טַעַם נוֹסֵף לֵאסוֹר
 51 הדלקה בו, מִשּׁוּם שֶׁהֲצִירֵי אֵינוּ אֲלָא שֶׁרֶף הַיּוֹצֵא מֵעֵצִי הַתְּקֵפוֹ וְשֶׁ-
 52 עָץ, וְאֵינוּ שֶׁמֶן הַיּוֹצֵא מִחֶפְרִי, וכיון שרף שאינו אלא שרף דומה הוא לופת
 53 היוצאת מהעץ, ששנינו לעיל (כ) שאין מדליקים בה מפני שאינה
 54 נמשכת אחר הפתילה. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל אָמַר, כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין
 55 מְדַלְקִין בּוֹ בשבת. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בֶּן בְּרוּקָה אָמַר, אֵין מְדַלְקִין נר
 56 שבת אֲלָא בְּשֶׁמֶן הַיּוֹצֵא מִן הַפְּרִי, אבל לא בשמן דגים, וכן אין
 57 מדליקים בעטרן וצרי היוצאים מן העץ, ולא מן הפרי. רַבִּי מִרְפוּן
 58 אָמַר, אֵין מְדַלְקִין אֲלָא בְּשֶׁמֶן זֵית בְּלָבָד.

59 ממשיכה הברייתא: עָמַד רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי עַל רִגְלָיו וְאָמַר, לדברי
 60 רבי טרפון מַה יַעֲשׂוּ אַנְשֵׁי בְּבֵל שְׂאִין לָהֶם שֶׁמֶן זֵית, אֲלָא שְׁמֵן
 61 שׁוּמְשִׁמִּין בלבד. וְמַה יַעֲשׂוּ אַנְשֵׁי מְדֵי שְׂאִין לָהֶם אֲלָא שְׁמֵן אֲגוּזִים
 62 בלבד. וְמַה יַעֲשׂוּ אַנְשֵׁי קְפוּמְקִיָּא שְׂאִין לָהֶם לֹא כָּף – לא שמן זית,
 63 לֹא כָּף – ולא שמנים היוצאים משאר פירות כשומשמיין ואגוזים,
 64 אֲלָא נֶפֶשׁ בלבד יש להם, וכי לא ידליקו נר שבת. מסיים רבי יוחנן בן
 65 נורי: אֲלָא, אֵין לָךְ לאסור בהדלקה אֲלָא מָה שְׂאִמְרוּ חֲכָמִים
 66 במשנה שְׂאִין מְדַלְקִין בהם, אבל בשאר שמנים מדליקים, וְכֵן
 67 מְדַלְקִין בְּשֶׁמֶן דְגָיִם, אֵף שְׂדוּמָה לְחֵלֶב לאסור בהדלקה (לעיל כ), וגם
 68 אינו יוצא מהפרי, וְכֵן מדליקים בְּעֶמְרָן, אֵף שִׁירָצָא מִהַזֹּפֶת (לעיל כ), וגם
 69 הפסולה להדלקה (שם).
 70 ממשיכה הברייתא: רַבִּי שְׁמַעוֹן שׁוּזְרִי אָמַר, מְדַלְקִין בְּשֶׁמֶן
 71 פְּקוּעוֹת וּבְנֶפֶשׁ בלבד, ולא בשאר שמנים.
 72 דעה נוספת: סוּמְכּוֹס אָמַר, כָּל הַיּוֹצֵא מִן הַבֶּשֶׂר, כִּגוֹן חֵלֶב, אֵין
 73 מְדַלְקִין בּוֹ, אֲלָא בְּשֶׁמֶן וְ-חוֹרֵץ מִשֶּׁמֶן דְגָיִם, שאֵף שִׁירָצָא מִהַבֶּשֶׂר
 74 מדליקים בו.
 75 מקשה הגמרא: שִׁיטַת סוּמְכּוֹס תִּיַיְנו כְּשִׁיטַת תַּנָּא קָמָא – רבי יוחנן
 76 בן נורי, שאמר שהשמנים האסורים להדלקה הם אלו ששנו חכמים
 77 במשנה לאיסור, ובמשנה (שם) שנינו שאסור להדליק בחלב, הרי
 78 שרבי יוחנן אסר הדלקה ביצא מן הבשר, ובשמן דגים מתי, כפי
 79 ששינוי במשנה (לעיל כד) בדברי חכמים.
 80 מתרצת הגמרא: אֵיכָּא בִּנְיַיְהוּ – יש הבדל בין השיטות בדין דְרָב
 81 כְּרִינָא אָמַר רַב, שאמר (לעיל כא. כד) שאם עירב בחלב מבושל ובשמן
 82 דגים, שמן כשר כל שהוא, מדליקים בהם, שאחד מהתנאים סובר
 83 כרב ברונא לענין חלב וחולק עליו לענין שמן דגים, והתנא השני
 84 סובר כרב ברונא לענין שמן דגים, וחולק עליו לענין חלב, וְלֹא
 85 מְסִיִּימֵי – ואין ניכר מתוך דברי התנאים מי הסובר כך ומי הסובר כך.
 86 שאפשר לפרש שרבי יוחנן בן נורי שאסר להדליק בחלב אף כשהוא
 87 מבושל וכמוכר מבושל (לעיל כ), היינו דווקא בפני עצמו, אבל
 88 בתערובת שמן כשר מותר בהדלקה. ומה שהתיר להדליק בשמן
 89 דגים היינו אף בפני עצמו. ועל שני דינים אלו חולק סומכוס ואומר,
 90 שכל היוצא מהבשר והיינו חלב (ואף מבושל בכלל), אין מדליקים בו
 91 אפילו בתערובת שמן כשר, חוץ משמן דגים שמדליקים בו על ידי
 92 תערובת שמן כשר, אבל לא בפני עצמו. ואפשר לפרש להיפך, שרבי
 93 יוחנן בן נורי אסר להדליק בחלב (ואף מבושל בכלל) אף בתערובת
 94 שמן כשר, והתיר להדליק בשמן דגים בתערובת שמן כשר, וסומכוס
 95 חולק ואומר שכל היוצא מן הבשר והיינו חלב אין מדליקים בו בפני
 96 עצמו, אבל בתערובת שמן כשר מדליקים בו ואם החלב מבושל, חוץ
 97 משמן דגים שאף בפני עצמו מדליקים בו.
 98 אגב הכלל שהובא בשם רבי ישמעאל, שכל היוצא מן העץ אין
 99 מדליקין בו, מביאה הגמרא ברייתא המבארת כללים נוספים ביצא
 100 מן העץ, הסוגיא שלפנינו עוסקת במינו שיעורו של הבגד המקבל
 101 טומאה, ולפנינו יתבאר שני אופנים של קבלת טומאה בבגד: א. א.
 102 טומאת נגעים, והוא בגד שנדיה בו נגע צרעת, כמבואר בתורה (ויקרא
 103 יג טז–טז) בפרשת נגעי בגדים. ב. טומאה שבאה עליו על ידי מגע בדבר
 104 טמא, ובגון שנגע הבגד במת, או בשרץ, או בשאר דברים המטמאים.
 105 בדרך כלל שיעורו של אריג לקבלת טומאה הוא שלש על שלש
 106 אצבעות, הברייתא מבארת שלא בכל מיני אריג נאמר שיעור זה:
 107 תַּנָּיָא, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר, כָּל אֲרִיג הַעֲשׂוּי מִדְּבַר הַיּוֹצֵא
 108 מִן הָעֵץ, אֵין בּוֹ וּקְבַלַת טוּמְאָהוּ מִשּׁוּם 'שֶׁלֶשׁ עַל שֶׁלֶשׁ' אֲצַבְעוֹת.
 109 וְכֵן כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ, מִסְּבָבִין בּוֹ טוּבָה, כֵּל שֶׁלֶא נִעֲשֶׂה כְּלִי וְאֵינוּ
 110 מִקְבַּל טוּמְאָה, הוּנָה מִשְׁפָּתָהּ, שאֵף שהוא עץ, אֵף עֲשֵׂה מִמֶּנּוּ אֲרִיג
 111 שיעורו לקבל טומאה הוא שלש על שלש אצבעות, וכן אין מסככים
 112 בו אף אם לא עשה ממנו כלי או בגד, כיון שמקבל טומאת נגעים.
 113 אב"י מבאר את דבריו של רבי שמעון בן אלעזר לענין קבלת טומאה:
 114 אָמַר אַבְיִי,

מקשה הגמרא: **אי קבי** – אם כן שמה שאריג של שלשה על שלשה
 טפחים נטמא בנגעים למדים בקל וחומר משתי וערב, אריג של שלש
 על שלש אצבעות נמי לייתי ו-גם נלמדנו פקל וחומר משתי וערב,
 שאם פקעת של חוטים שעדיין לא נארגו, כל שיש בה כדי לארוג
 שלש על שלש אצבעות נטמאת בנגעים, כל שכן שאריג שיש בו
 שיעור זה נטמא, ואם כן הלימוד מ'ההבד' מיותר.
 מתרצת הגמרא: **אלא, שלשה על שלשה טפחים, דחזו ו-שראויים**
בין לעשירים בין לעניים, אתי – נלמדת טומאתם בקל וחומר משתי
 וערב, אבל שלש על שלש אצבעות, כיון שרק לעניים הוא דחזוין –
 ראויים הם, אבל לעשירים לא חזוין, שאין חשובים בעיניהם
 להצניעם, לא אתי בקל וחומר משתי וערב, שכן פקעת של חוטים
 שאפשר לארוג מהם אריג של שלש על שלש אצבעות חשובה גם
 בעיני עשירים, ואין ללמוד ממנה לאריג שלש על שלש שאין חשוב
 רק לעניים, ולכן, **מעמא דכתביה קרא** – רק מחמת שנתרבה בפסוק
 'ההבד' שגם שלש על שלש נטמא, יש לדעת זאת, **הא לא כתביה**
קרא – אך אילו לא היה נכתב בפסוק, לא נמרינו – לא היינו למדים
 זאת בקל וחומר משתי וערב. לסיכום נמצא, שטומאת נגעי בגדים
 אינה נוהגת אלא באריג מצמר או פשתן שיש בו לכל הפחות שלש
 על שלש אצבעות. אבל שאר מיני בגדים אין נוהגת בהם טומאת
 נגעים כלל.
 מקשה הגמרא: **ואימא** – ושמה נאמר, שהיתור בפסוק 'ההבד' בא
 לרבות אריג של שלשה על שלשה טפחים **בשאר בגדים** – העשוי
 משאר מינים מלבד צמר ופשתן, שגם בו תהא טומאת נגעים. והדין
 שבצמר ופשתן גם שלש על שלש נטמא, נלמד בקל וחומר משתי
 וערב שנטמאים בשיעור כזה.
 מתרצת הגמרא: **אמר קרא** בפירוש **בגד צמר ופשתים**, ומלמד
 הפרט על הכלל ('ההבד') **שכגד צמר ופשתים אין** – הרי הוא בכלל
 'ההבד', **מידי אחרני** – בגד ממין אחר, לא – אינו בכלל 'ההבד',
 ואינו נטמא בנגעים אף כשיש בו שיעור גדול. ואי אפשר ללמוד
 מהיתור בתיבת 'ההבד' שלשה על שלשה בשאר מיני בגדים, אלא
 בהכרח שאב לרבות שלש על שלש אצבעות בבגד צמר או פשתן,
 כיון שאין ללמוד זאת בקל וחומר משתי וערב, כפי שנבאר בגמרא
 לעיל.
 שוב מקשה הגמרא: אפשר שבאמת היתור בתיבת 'ההבד' בא לרבות
 שלשה על שלשה בשאר מיני בגדים שנטמאים בנגעים, **ואימא, כי**
אימעיט שאר מיני בגדים מ'ההבד' על ידי הפרט 'צמר ופשתים',
 דווקא **משלש על שלש** נתמעטו, ששיעור זה אינו נטמא אלא בצמר
 ופשתן בלבד, **אבל שלשה על שלשה מיפמא** גם בשאר מינים, כיון
 שנתרבה מהיתור שבתיבת 'ההבד'.
 משיבה הגמרא: **תרי מימעיט פתיבי** – שתי פעמים נכתב בתורה
 המיעוט **בגד צמר או [בבגד] פשתים, חד למיעוטי** – פסוק אחד בא
 למעט שאר בגדים מטומאת נגעים באריג של שלש על שלש
 אצבעות, **וחד למיעוטי** שאר בגדים מטומאת נגעים באריג של שלשה
 על שלשה טפחים, ואם כן בהכרח שאין ללמוד מהיתור שבתיבת
 'ההבד' טומאת נגעים בשאר מיני בגדים, אלא היתור בא ללמדנו
 שצמר ופשתן נטמאים גם בשלש על שלש, ומקל וחומר משתי וערב
 אין לדעת זאת, כיון שאין חשוב אלא לעניים, מה שאין כן שתי וערב
 בשיעור שלש על שלש אצבעות חשוב גם לעשירים.
 הגמרא מבררת את מקורו של רבי שמעון בן אלעזר לשיטת רבא:
ולרביא דאמר שדין קבלת טומאת מגע באריג שיש בו שלשה על
שלשה טפחים בשאר בגדים מלבד צמר ופשתן, אימא בינייהו – הוא
 ההבדל שיש בין רבי שמעון בן אלעזר לתנא דבי רבי ישמעאל,
שלבדי שמעון בן אלעזר אתי ליה – יש קבלת טומאה בזה, ולתנא
דבי רבי ישמעאל לית ליה – אין קבלת טומאה בזה. ולפי דעתו יש
 לברר, קבלת טומאת מגע באריג שיש בו שלשה על שלשה טפחים,
בשאר בגדים מלבד צמר ופשתן,

רבי שמעון בן אלעזר ותנא דבי – והתנא מבית מדרשו של רבי
ישמעאל, אמרו דבר אחד, כלומר הסכימו לדבר אחד. מבאר אביי:
רבי שמעון בן אלעזר, הא דאמרן – הוא מה שאמרנו משמו
 בברייתא, שכל היוצא מן העץ אין בו קבלת טומאה בשלש על שלש,
 וטובר אביי שכוונתו שאין בו קבלת טומאה כלל ואף בשיעור גדול
 יותר, וכן מה שנקט רבי שמעון בן אלעזר 'כל היוצא מן העץ' אינו
 בדווקא, שכן הוא גם בשאר בגדים, כגון נוצה של עיזים, שלדעת רבי
 שמעון בן אלעזר רק בגד מצמר או מפשתן מקבל טומאה. **תנא דבי**
רבי ישמעאל מאי היא, דתני דבי רבי ישמעאל, הואיל ונאמר
'בגדים' בכמה פרשיות בתורה קתם – בלא לפרט את מין הבגד,
ופרי לך הכתוב באחד מה'בגדים' האמורים בתורה
ובפרשת טומאת נגעים שהבגד עשוי **מצמר ופשתים** – מצמר או
 מפשתן, שנאמר (ויקרא יג מז) **והבגד פי ידקה בו נגע צרעת, בבגד צמר**
או בבגד פשתים, הרי שבתחילת הפסוק נאמר 'בגד' סתם הכולל את
 כל הבגדים, ואחר כך פרט הכתוב דווקא בגד צמר ופשתים, ומידה
 היא בתורה ש'פרט' שנאמר אחר 'כלל', מלמד שאין הכלל כולל
 אלא מה ש'פרט', הרי שאין טומאת נגעים נוהגת אלא בבגד העשוי
 מצמר או מפשתן. ולמדים 'בנין אב' מנגעים לשאר 'בגד' שנאמר
 בתורה, **מה לחלן** – כשם שבנגעים, 'בגד' היינו דווקא העשוי מצמר
ופשתים, אף כל 'בגד' האמור בתורה בסתם, הוא דווקא העשוי
מצמר ופשתים. הרי שרעת רבי שמעון בן אלעזר ותנא דבי רבי
 ישמעאל שווה, ששניהם סוברים שרק בגד מצמר או מפשתן מקבל
 טומאה.
 רבא חולק על אביי, ומפרש את שיטת רבי שמעון בן אלעזר באופן
 אחר: **רבא אמר**, דין קבלת טומאת מגע בשיעור שלשה על שלשה
 טפחים **בשאר מיני בגדים** מלבד צמר ופשתן, **אימא בינייהו** – הוא
 ההבדל שיש בין רבי שמעון בן אלעזר לתנא דבי רבי ישמעאל. **דרבי**
שמעון בן אלעזר אתי ליה – טובר שיש בהם טומאה בשיעור זה,
 שהרי אמר בפירוש שאין בהם משהו 'שלש על שלש', והיינו דווקא
 בשיעור קטן כזה, שאין ראוי אלא לעניים, אבל בשיעור שלשה על
 שלשה: הריאוי גם לעשירים כל המינים מקבלים טומאה. **ולתנא דבי**
רבי ישמעאל לית ליה – אין קבלת טומאה בשאר בגדים חוץ מצמר
 ופשתן אף בשיעור גדול.
 הגמרא מבארת את המקור לכך שאריג של שלש על שלש אצבעות
 מצמר או פשתן מיטמא בנגעים: **דכולי עלמא מיהת** – על כל פנים
 לכל השטות, והיינו בין לאביי ובין לרבא לדעת שני התנאים, אריג
 של שלש על שלש אצבעות **בצמר ופשתים, מיפמא בנגעים**, וכל
 הנידון הוא רק באריג משאר מינים, ויש לדעת מנלן – מנין נלמד שגם
 שיעור קטן כזה נטמא.
 משיבה הגמרא: **דתנא, נאמר בתורה** בדיני צרעת (סו) **והבגד פי**
ידקה בו נגע צרעת, מבארת הברייתא: אילו היה נאמר 'בגד' כי ידקה
 בו וגו' הייתי אומר, אין לי שיהא בו דין טומאת נגעים **אלא בגד**
 שלם, אבל אריג של שלש על שלש אצבעות בלבד, **מנין שנטמא**
בנגעים, תלמוד לומר 'והבגד' בתוספת ואו' וה"א, לרבות גם אריג
 זה לקבלת טומאה.
 מקשה הגמרא: **ואימא** – ושמה נאמר שכוונת הכתוב לרבות רק אריג
 שיש בו שלשה על שלשה טפחים, שאף שאינו בגד שלם מכל מקום
 חשוב הוא אף לעשירים, אבל אם יש בו רק שלש על שלש אצבעות,
 שאינו חשוב אלא לעניים, אינו נטמא.
 משיבה הגמרא: וכי לא קל וחומר הוא שאריג שיש בו שלשה על
 שלשה טפחים נטמא בנגעים, **השתא** – כעת שפקעת חוטי שתי וערב
 שיש בה כדי לארוג אריג בשיעור שלש על שלש אצבעות, **מיפמא**
 בנגעים, אריג של שלשה על שלשה טפחים, **מיפמא** – וכי צריך
 הפסוק ללמדנו שנטמא בנגעים, והלא קל וחומר הוא, אלא בהכרח
 היתור בתיבת 'ההבד' בא ללמדנו שגם אריג שיש בו רק שלש על
 שלש אצבעות נטמא בנגעים.